FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT C. O. LENZ FREMSAT DEN 15. NOVEMBER 1984 [1]

Høje Domstol.

A — Den sag, jeg i dag skal behandle, har følgende baggrund.

1. Sagsøgeren i hovedsagen er tysk statsborger og bosiddende i Belgien. Han var tjenestemand i Land Baden-Württemberg og blev i denne egenskab udsendt til Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, hvor han siden den 1. oktober 1979 har arbejdet som tjenestemand. Efter at være flyttet til Bruxelles købte han i november 1981 en bil i Aachen. Vognen blev forsynet med grænsenummerplader for at kunne blive kørt til Belgien og registreret dér. Samtidig tegnede sagsøgeren en ansvarsforsikring for vognen gældende for en måned hos sagsøgte i hovedsagen. Indtil købet af den nye bil havde sagsøgeren benyttet en vogn, de var registreret og forsikret i Forbundsrepublikken Tyskland. Da han havde kørt skadefrit siden januar 1966, var hans præmie nedsat med 60 % af grundpræmien på grund af skadefri kørsel. Ved beregningen af forsikringspræmien for den nye vogn på grænsenummerplader fik sagsøgeren ingen nedsættelse på grund af skadefri kørsel, og præmien blev fastsat til 150 % af grundpræmien.

2. I den sag, sagsøgeren har anlagt ved Amtsgericht Aachen, har han påstået sig tilbagebetalt den del af forsikringspræmien, som han ikke havde skullet betale, såfremt der var blevet givet ham en præmienedsættelse på grund af skadefri kørsel (127,61 DM). Han har i denne forbindelse gjort gældende, at de tyske tarifbestemmelser, hvorefter reglerne om indplacering i elitebilistklasser ikke gælder forsikringspolicer for motorkøretøjer, der er registreret på grænsenummerplader, ikke er sagligt begrundede, og han har særlig anført, at disse bestemmelser strider imod det i EØF-traktaten indeholdte forbud mod forskelsbehandling, idet de indebærer, at sagsøgeren, fordi han bor i et andet EF-land, udelukkes fra at opnå en personlig præmienedsættelse.

Det sagsøgte forsikringsselskab har påstået frifindelse. Det har gjort gældende, at de anfægtede tarifbestemmelser helt igennem er sagligt begrundede. I tilfælde som det foreliggende må der regnes med en forhøjet risiko, fordi køretøjet ikke normalt befinder sig i landet, og idet det i det meste af forsikringsperioden benyttes i områder, hvor kørselsbetingelserne ikke er tilstrækkeligt kendte. Det er forkert, at sagsøgtes tarifbestemmelser, der er offentligt godkendte, systematisk udelukker forsikringstagere i udlandet (EF) fra at opnå de personlige præmienedsættelser, de gives indlændinge.

3. Amtsgericht Aachen er kompetent som første og sidste instans til at afgøre den foreliggende tvist. Retten har på sagsøgerens anmodning i medfør af EØF-traktatens artikel 177, stk. 3, udsat sagen og forelagt Domstolen følgende af sagsøgeren formulerede spørgsmål til præjudiciel afgørelse:

»Er det foreneligt med EØF-traktaten og andre fællesskabsretlige regler, at offentligt godkendte forsikringsbetingelser vedrørende lovpligtig ansvarsforsikring for motorkøretøjer systematisk udelukker forsikringstagere med bopæl i andre EF-lande fra præmienedsættelser, der indrømmes personer med bopæl i indlandet?«

1 — Oversat fra tysk.

Ved kendelse af 14. november har retten suppleret sin kendelse af 26. oktober 1983 og præciseret det præjudicielle spørgsmål således:

»Er det overensstemmelse med EØF-traktaten og andre fællesskabsretlige regler, at forsikringstagere, der har bopæl i et EF-land, og som kører en personvogn på grænsenummerplader, ikke kan få præmienedsættelse på grund af skadefri kørsel?«

4. Efter tysk ret må et motorkøretøj kun benyttes på offentlig vej, såfremt der er tegnet en ansvarsforsikring for det. Dette gælder også for køretøjer med grænsenummerplader. Sådanne nummerplader gives til køretøjer, der benyttes midlertidigt i Tyskland af personer uden fast bopæl i Forbundsrepublikken, og til køretøjer, der udføres fra Tyskland på egne hjul. Der skal for sådanne køretøjer tegnes en ansvarsforsikring hos et tysk forsikringsselskab, og dette skal ske på grundlag af de almindelige forsikringsbetingelser og tarifbetingelser, der er godkendt af myndighederne. Ifølge § 7 i bekendtgørelse om forsikringstariffer for køretøjer af 20. november 1967 (sidst ændret ved bekendtgørelse af 2. 12. 1982, BAnz nr. 228 af 8. 12. 1982) kan der i forbindelse med ansvarsforsikring af indenlandske motorkøretøjer ydes præmienedsættelser på grund af skadefri kørsel, mens det samtidig er tilladt ikke at yde sådanne præmienedsættelser i forbindelse med forsikring af motorkøretøjer med grænsenummerplader. Sagsøgeren gør gældende, at de tyske regler er uforenelige med EØF-traktaten, mens sagsøgte og Kommissionen er af den opfattelse, at der ingen bestemmelser er i fællesskabsretten, der forbyder sådanne regler.

B — Min stillingtagen til dette problem er følgende:

1. Jeg forudsætter, at det er den *seneste affattelse* af det spørgsmål, der er forelagt til præjudiciel afgørelse, som skal lægges til grund.

2. Sagsøgte i hovedsagen har gjort gældende, at spørgsmålet ikke kan antages til *realitetsbehandling*. Den samme tvivl herom genfindes i Kommissionens skriftlige indlæg. Nærmere bestemt anføres det, at det forelagte spørgsmål er for generelt affattet, i og med der ikke peges på nogen konkrete fællesskabsretlige bestemmelser, der ønskes fortolket, og idet den forelæggende ret ikke har anført, hvorfor det forelagte spørgsmåls besvarelse er af betydning for rettens afgørelse. Kommissionen er imidlertid af den opfattelse, at anmodningen om præjudiciel afgørelse i tilstrækkelig grad vil kunne konkretiseres, idet fremstillingen af sagens faktiske omstændigheder og det, Amtsgericht i øvrigt har fremlagt, gør det muligt at afgøre, hvilke fællesskabsbestemmelser der kan være af betydning, og som bør fortolkes, hvorfor anmodningens genstand i nødvendigt omfang kan bestemmes. I sådanne tilfælde har Domstolen antaget anmodninger om præjudicielle afgørelser til realitetsbehandling [1]. Jeg stiller mig forstående over for sagsøgtes betænkeligheder, men kan alligevel tilslutte mig denne praksis.

3. Både sagsøgeren og Kommissionen har rejst *kritik af de* tyske *regler* om ansvarsforsikring *for* motorkøretøjer med *grænsenummerplader*. Parterne er naturligvis i deres gode ret til at fremkomme med en sådan kritik på passende sted og på passende måde, og til at foreslå, at reglerne ændres. Domstolens opgave indskrænker sig imidlertid til kun at undersøge denne kritik, for så vidt det herved gøres gældende, at der er sket en tilsidesættelse af fællesskabsretten.

1 — Dom af 29. 11. 1978 i sag 83/78 — Pigs Marketing Board mod Raymond Redmond — Sml. 1978, s. 2347.

4. Sagsøgeren gør til støtte for, at de tyske regler er uforenelige med EØF-traktaten, gældende, at de strider mod de »*forbud mod forskelsbehandling*, der er indeholdt i artiklerne 7, 30 og 34, 48 samt 59 — og som er en følge af toldunionen, jfr. artikel 9«. Jeg er imidlertid enig med Kommissionen og sagsøgte i hovedsagen om, at sagsøgeren ikke har godtgjort, at der foreligger en sådan tilsidesættelse.

5. Ifølge EØF-traktatens artikel 7, stk, 1, »er al *forskelsbehandling*, der *udøves på grundlag af nationalitet*, forbudt [inden for] traktatens anvendelsesområde«. Efter bestemmelsens *ordlyd* falder det foreliggende tilfælde ikke ind under denne, da der i de tyske regler ikke gøres nogen sondring på grundlag af nationaliteten hos køretøjets bruger, idet de relevante kriterier derimod er, om brugeren af vognen har fast bopæl i Forbundsrepublikken Tyskland, og om vognen udføres til udlandet på egne hjul (§ 1, og § 7. stk, 2, i bekendtgørelse af 12. november 1934 om international kørsel med motorkøretøjer, senest ændret ved bekendtgørelse af 23. november 1982, BGBl. s. 1533-1536). Ifølge Domstolens praksis [1] kan der herefter i givet fald kun være tale om en *skjult form for forskelsbehandling* på grundlag af nationalitet. Noget sådant er imidlertid ikke blevet påvist. Sagsøgeren i hovedsagen er tysker og dermed et eksempel på, at de tyske regler uden forskel finder anvendelse på såvel tyskere som udlændinge. Udgangspunktet i de tyske regler er ikke forsikringstagerens nationalitet, men derimod den sandsynlige benyttelse af køretøjet i udlandet, der er den følge, enten af at køretøjet er bestemt til udførsel, eller af at brugeren ikke har fast bopæl i Forbundsrepublikken Tyskland. Bopælskriteriet kan — således som Kommissionen med rette har anført — udgøre en rimelig begrundelse for at indplacere køretøjet i en anden risikogruppe. Det kan i denne forbindelse nævnes, at der også inden for Forbundsrepublikken sondres mellem forskellige såkaldte »regionalklasser«.

6. Sagsøgeren mener endvidere, at de tyske regler er udtryk for, at Forbundsrepublikken Tyskland har gjort sig skyldig i en tilsidesættelse af grundsætningen om de frie varebevægelser (artiklerne 30 og 34). Dette skal være sket ved, at forsikringsbetingelserne i Forbundsrepublikken Tyskland er blevet godkendt fra statslig side. Det forekommer dog tvivlsomt, om en statslig godkendelse af private forsikringsbetingelser i det foreliggende tilfælde kan sidestilles med en statslig foranstaltning. Som forbundsregeringens repræsentant anførte under den mundtlige forhandling, er der intet som helst retligt til hinder for, at tyske forsikringsselskaber yder præmienedsættelser på grund af skadefri kørsel i forbindelse med forsikring af køretøjer med grænsenummerplader. Sammenslutningen af forsikringsselskaber inden for brancherne ansvars-, ulykkes- motorkøretøjs- og retshjælpsforsikringer, det såkaldte HUK-Verband, har i en særlig rundskrivelse af 23. november 1977 udtrykkeligt meddelt sine medlemmer, at dette kunne ske. Det konkrete forhold må defor snarere opfattes således, at selv om der er tale om et tilbud om forsikring fra forsikringsselskabet, som svarer til et af det offentlige godkendte, er dette et tilbud af privatretlig karakter, som sagsøgeren af egen fri vilje har accepteret.

Vi behøver imidlertid ikke tage stilling til dette spørgsmål, idet det af Domstolens praksis fremgår [2]), at sådanne statslige foranstaltninger kun falder ind under EØF-traktatens artikel 34, såfremt de har *til formål* eller *til virkning* særligt at hindre eksporthandelen og således skabe forskelsbehandling mellem handelen på

1 — Dom af 12. 2. 1974 i sag 152/73 — Giovanni Maria Sotgiu mod Deutsche Bundespost — Sml. 1974, s. 153.

2 — Dom af 10. 3. 1983 i sag 172/82 — Syndical national des fabricants raffineurs d'huile de graissage m.fl. mod Groupement d'intérêt économique »Inter-Huiles« m.fl. — Sml. 1983, s. 555.

en stats hjemmemarked og dens eksporthandel på en sådan måde, at der sikres den pågældende medlemsstats indenlandske produktion eller hjemmemarked en særlig fordel. Dette kan vanskeligt hævdes om de tarifbestemmelser, som sagsøgeren her anfægter. Sagsøgeren har ikke forsøgt at påvise, at Forbundsrepublikken Tyskland skulle have nogen interesse i at forhindre eksport af motorkøretøjer. I øvrigt ville den pågældende foranstaltning heller ikke kunne tjene hertil, idet sagsøgeren også havde kunnet udføre vognen på anden måde end på egne hjul, eller uden at den var forsynet med grænsenummerplader. Han havde kunnet udføre den på et andet køretøj (f.eks. lade en speditør varetage transporten), eller med en anden form for nummerplader (røde nummerplader, der kun må anvendes i forbindelse med selve udførslen, og som forudsætter en passende forsikring).

7. Lige så lidt kan der antages at være sket en tilsidesættelse af EØF-traktatens artikel 48. Ifølge artikel 48, stk. 2, skal enhver i *nationaliteten* begrundet *forskelsbehandling af medlemsstaternes arbejdstagere,* for så vidt angår beskæftigelse, aflønning og øvrige arbejdsvilkår, afskaffes. Som vi lige har set, foreligger der i nærværende tilfælde overhovedet ingen forskelsbehandling, der er begrundet i nationalitet. Der er ingen relation til »beskæftigelse, aflønning og øvrige arbejdsvilkår«. De tyske regler vedrører heller ikke kun arbejdstagere, men enhver, der har ret til at føre et motorkøretøj med grænsenummerplader, uanset om vedkommende er arbejdstager eller ej.

8. Der kan heller ikke gives sagsøgeren medhold i, at de tyske regler er i strid med EØF-traktens artikel 59. Denne bestemmelse indeholder regler om retsstillingen for den, der *præsterer* en tjenesteydelse, hvorimod sagsøgeren i hovedsagen er *modtager* af en tjenesteydelse. Det kan godt være, at den manglende gennemførelse af *den frie bevægelighed for tjenesteydelser* inden for forsikringsområdet har medført ulemper for sagsøgeren. Men sagsøgeren har ikke nærmere redegjort for noget sådant. I øvrigt ville en sådan antagelse ikke kunne lede til den slutning, at de i øjeblikket gældende tarifbestemmelser strider mod EØF-traktaten. Reglerne om den frie udveksling af tjenesteydelser udelukker ikke, at der kan ske en *forskelsbehandling* af motorkøretøjer i forbindelse med forsikringsaftaler på grundlag af *det sted, hvor køretøjet benyttes.* Det ses derfor ikke, hvilken bestemmelse forskelsbehandlingen mellem køretøjer med henholdsvis almindelige og grænsenummerplader skulle være i strid med. Endvidere ses bestemmelserne om den frie udveksling af tjenesteydelser ikke at indeholde nogen regler om, hvorledes indenlandske forsikringsaftaler skal udformes, hvorved bemærkes, at der intet forsøg er blevet gjort på at opnå den pågældende tjenesteydelse hos et i en anden medlemsstat etableret forsikringsselskab.

C — Jeg skal herefter foreslå, at den forelæggende rets spørgsmål besvares således:

Fællesskabsretten indeholder ingen bestemmelser, hvorefter der består en forpligtelse til at yde præmienedsættelser på grund af skadefri kørsel i forbindelse med ansvarsforsikring af personvogne med grænsenummerplader.